

РАД ВЕТЕРИНАРСКЕ СЛУЖБЕ У МАНЕВАРСКОЈ ОДБРАНИ

Организација ветеринарске службе у маневарској одбрани, по мом мишљењу, није довољно обухваћена постојећим Пројектом ратне ветеринарске службе. У њему на једном месту дословно стоји: „У маневарској одбрани спроводи се убрзана евакуација рањених и болесних коња иза одређене линије за давање поновног отпора“. Јасно је да се из ове поставке не може видети ни оно најосновније што се тражи од организације ветеринарске службе у маневарској одбрани. Зато ћу покушати да у овом чланку изнесем своје мишљење о неким најбитнијим питањима организације ветеринарске службе у маневарској одбрани, ослањајући се на организације других служби као и сопствена размишљања.

У припремној фази маневарске одбране, с обзиром на њене главне особености, потребно је:

— растеретити ветеринарске установе (у првом реду трупне) од рањених и болесних коња;

— обезбедити довољно транспортних средстава за брзо пребацивање ветеринарских установа, и

— снабдети ветеринарске установе и јединице најпотребнијим ветеринарским и поткивачким материјалом. Већом количином овог материјала требало би снабдети само оне јединице које ће водити мање или више упорну одбрану са задатком везивања непријатељских снага (али и тада треба водити рачуна о њиховој транспортној моћи), као и оне јединице које су предвиђене да остану у непријатељској позадини ради даљег дејства.

Поред ових више техничких питања, у овој фази треба решити и друга значајна питања за организацију ветеринарске службе, тј. извршити правилно планирање дислокације ветеринарских установа по фазама борбе и организацију евако-службе.

Планирање дислокације ветеринарских установа у појединим фазама борбе треба извршити с обзиром на све могуће варијанте које би се могле појавити у току борбе. Ту се не подразумева само брзо пребацивање ветеринарских установа са једног положаја на други, него и способност брзог пребацивања унапред припремљених резерви ветеринарског особља и установа тамо где се у току борбе укаже потреба. Санитетска тактика предвиђа да се у почетку борбе развија само изван број санитетских установа, с тим што остале остају неразвијене на расположењу корпуса и армије, како би се

сваког часа могле убацити као појачање тамо где су потребне. С обзиром да је постојећом организацијом ветеринарске службе предвиђен минималан број ветеринарских установа у трупи, корпусу и армији, то ће и стварање „резерве“ ветеринарских установа и кадра претстављати један од најтежих проблема у планирању ветеринарског обезбеђења претстојеће операције. Постојање те „резерве“ је нарочито потребно код маневарске одбране због тога што ветеринарске, корпусне и армиске установе треба дислоцирати још више по дубини него у осталим видовима борбе. Зато ће оне, нарочито у почетној фази, бити јако удаљене од појединих борбених линија, чиме ће и пут евакуације бити знатно продужен. Стварање резерве потребно је и стога што су укинуте и све евако-ветеринарске установе у корпусу и у армији, тако да ће постојеће установе бити јако оптерећене не само лечењем, већ и евакуацијом рањених и болесних коња, те често неће бити у могућности да то спроведу без помоћи претпостављених команди.

Иако је садашња организација ветеринарске службе скучена, ипак ветеринарски руководиоци дивизија, по мом мишљењу, имају извесне могућности за стварање „резерве“ од средстава и људства ветеринарских амбуланата артиљериских пукова својих дивизија, јер те амбуланте у већини случајева остају неразвијене у току борбе. Та резерва служи за маневрисање и може имати велику улогу у току маневарске одбране, нарочито приликом формирања привремених ветеринарских прихватница, као и за појачање ветеринарских установа стрељачких пукова. Али, пошто постоји само мали број корпусних и армиских ветеринарских установа, мишљења сам да се од њих не може стварати таква резерва, тим пре што не постоје никакве могућности да нека од њих остане неразвијена. Зато за решење тог проблема постоје две алтернативе: или повећати број ветеринарских установа у рату, или постојеће установе појачати и људством и материјално-техничким средствима, првенствено транспортним. У првом случају могла би се бар једна неразвијена установа држати у резерви, а у другом, без уштрба на стручни и остали рад, из постојећих установа издвојити изврстан број стручног и помоћног особља, као и материјално-техничка средства и упутити их као појачање оним трупним установама где се за то укаже потреба. Али, док се не реши то врло важно питање, природно је да се мора рачунати са постојећом организацијом и решавати од којих се средстава (без обзира на то што су скучена) може створити бар извесна резерва. То се, по мом мишљењу, може најбоље постићи правилним маневрисањем ветеринарским и помоћним кадром и средствима оних јединица које у току борбе нису ангажоване, као и разних корпусних и армиских позадинских јединица које у своме саставу имају и ветеринарски кадар.

Као друго важно питање у овој фази поставља се организација евако-службе, јер ни у једном виду борбе ветеринарска евакуација не игра тако видну улогу као у маневарској одбрани. Овде се намеће потреба за што бржом евакуацијом у установе корпуса и

армије, пошто трупне ветеринарске установе, због карактера борбе, у већини случајева неће бити у стању да указују квалификовану помоћ у оном обиму у коме би иначе могле указати у другим видoвима борбе.

Пошто се евако-средствима ветеринарске службе неће моћи потпуно спровести евакуација рањених и болесних коња, то је потребно да ветеринарски руководиоци благовремено извештавају своје команде о броју људства и количинама транспортних средстава који су им потребни за обезбеђење евако-службе. Команде могу обезбедити ветеринарску службу „повратним транспортом“ или додељивањем потребног броја људства и транспортних средстава одговарајућим ветеринарским установама, ако их имају, или ће бити принуђене да траже помоћ од више команде. Јасно је да евако-служба неће моћи у потпуности правилно да функционише све дотле док ветеринарска служба не буде имала своја евако-средства и јединице, тј. док евако-служба не буде потпуно самостална. Све дотле, евако-служба долазиће до тешких ситуација у току борбе, што ће се одражавати не само на покретљивост јединица, већ и на успех лечења рањених и болесних коња.

Евако-служба се може организовати на принципу етапног система, тј. постепено од нижих ка вишим етапама, или на принципу „евакуације по назначењу“ (коју постојећа РВС не назива евако, али је помиње) која се састоји у евакуацији рањених и болесних коња из трупних ветеринарских установа — у којима им је указана прва квалификована стручна помоћ — непосредно у ону установу, у којој ће с обзиром на тежину и карактер обољења или повреде добити квалификовану специјализовану помоћ и где ће моћи остати на дужем лечењу. Тако, на пример, теже рањени или болесни коњи могли би директно ићи из пуковске ветеринарске амбуланте (ПВА) у корпусну (КВВ), па чак и у армиску ветеринарску болницу (АВВ) заобилазећи дивизијску (ДВВ), односно корпусну ветеринарску болницу (КВВ). Разуме се да је у оваквим случајевима дужи пут евакуације и да је због тога потребно да се пацијенти пре упућивања подвргну квалификованој интервенцији и да се претходно спроведе правилна стручна тријажа, коју уствари може спровести само стручно лице, а не и ветеринарски помоћник.

Санитетска тактика форсира систем евакуације „по назначењу“, зато што је дао врло добре резултате у санитетској служби у току Другог светског рата, јер он највише одговара савременим схватањима обраде рана. Пошто санитетска служба Немачке армије није правилно спровела службу евакуације у току Другог светског рата било је успорено благовремено указивање специјализоване помоћи до те мере да је та служба у току прве године успела да врати у строј свега 40% рањеника, док је у неким другим армијама тај проценат био већи и достигао 70%. То је свакако настало због постојања многоетапног система у санитету Немачке армије, пошто такав систем у пракси продужава рокове лечења и смањује ефикасност блавременог пружања специјализоване хируршке помоћи.

Док први систем више одговара постојећој организацији ветеринарске службе, други више одговара медицинским поставкама. Идеално би било када би се увек могао применити овај други систем, али он првенствено тражи добро организовану евако-службу која би стално располагала довољним количинама транспортних средстава и потребним евако-јединицама, а то није случај код ветеринарске службе. Но, и поред многих тешкоћа на које ће се наилазити, ипак треба тежити да се овај систем евакуације што више примењује. У том циљу, ветеринарски руководиоци треба упорно да настоје да искористе сва могућа средства за транспорт, ангажујући што више своје команде. Код овог система евакуације највише може да помогне повратни транспорт, као и евентуално створене „резерве“ које претстављају неразвијене ветеринарске установе.

Из предњег јасно произилази да у плану ветеринарског обезбеђења у припремном периоду треба поклонити највећу пажњу правилној организацији евако-службе и према претпостављеном развоју тога одбране извршити прорачуне о броју случајева за евакуацију као и транспортну способност ветеринарске службе, да би се на основу тога могла тражити помоћ од претпостављене команде.

И поред најдетаљније израђеног плана ветеринарског обезбеђења у припремном периоду, у фази извођења маневарске одбране неизбежно ће се дешавати извесна отступања од тог плана. Зато је у овој фази неопходно да ветеринарске установе буду способне не само за што брже развијање, односно савијање, и за брзо пребацивање на следеће, унапред предвиђено место развијања, већ и да спроводе најнужније лечење и појачану евакуацију коња у више установе.

У циљу ублажавања негативних последица које ће неизбежно настати услед удаљавања ветеринарских установа од борбених линија, по моме мишљењу, било би најбоље да се у току борбе организују привремене ветеринарске прихватнице и да се благовремено убацују унапред припремљене резерве ветеринарског кадра и евако-средстава. Ове прихватнице могле би се формирати у трупном рејону из састава ДВБ и КВБ нарочито у периоду предислокације трупних установа. Оне би прихватиле рањене и болесне коње у рејону раније локације сталних установа и даље их евакуисале на њихово ново место развијања. Осим тога, у циљу олакшања спровођења евакуације, те прихватнице могле би се формирати и на правцима на којима се очекује већи прилив рањених коња. Исто тако, може се указати потреба за формирањем такве прихватнице и на месту на којем бранилац врши противнапад или противудар. С обзиром на постојећу организацију ДВБ и КВБ, за формирање прихватница могао би се одвојити врло мали број људства и средстава, и то већим делом помоћног особља — болничара и војника, тако да се за ту сврху могу употребити још само људство и средства ветеринарских установа оних јединица које у датом моменту нису ангажоване (артиљериске и друге јединице ојачања).

Други важан моменат рада ветеринарске службе у току извођења маневарске одбране претставља убацивање унапред припремљених „резерви“ у циљу појачања оних установа које ће у току борбе бити јако оптерећене већим приливом рањених коња.

Опсег делатности ветеринарских установа у маневарској одбрани (у првом реду трупних, па делом и КВБ) не зависи толико од медицинских индикација, колико од стања на фронту, тј. од тактичких и оперативних услова. Основни задатак трупне ветеринарске службе у маневарској одбрани, по мом мишљењу, неће бити лечење, већ евакуација рањених и болесних коња, тако да ће се терапеутски рад тих установа сводити на минимум. Лечење у пуном смислу речи спроводиће се у КВБ и АВБ, као и у ОВБ. Да би биле што покретљивије, трупне ветеринарске установе треба да врше евакуацију не само оних рањених или болесних коња којима је потребна специјализована помоћ или лечење дуже од 15 дана, већ и оне који би успоравали њихово брзо пребацивање са једног места на друго. А пошто покретљивост ветеринарских установа омета како теже оболела или рањена стока, тако и већи прилив стоке која је лакше оболела или повређена, треба настојати да се те установе сувише не пренатрпају у току борбе и да се не попуњавају до пуног капацитета. Из предњег произилази да ће се из трупних установа, а делом и из КВБ понекад евакуисати и они коњи који би иначе у операцијама другог вида борбе остајали у њима на лечењу.

Из напред наведених разлога требало би да ветеринарске установе у току маневарске одбране што је могуће више спроводе систем евакуације „по назначењу“, да свој терапеутски рад ограничавају на указивање прве квалификоване помоћи и да се остало лечење спроводи у КВБ и АВБ. Иако треба тежити да се евакуација спроводи што је могуће брже, ипак то не би смело ићи на уштрб оних медицинских мера које свака од тих установа мора указивати без обзира на ситуацију (заустављање крварења, спречавање секундарне инфекције, примарна обрада рана, давање профилактичких серума, предузимање потребних мера код шока, вођење одређене документације, и др.).

Најважнији, а истовремено и најтежи задатак у току извођења маневарске одбране јесте спровођење евако-службе јер она, с једне стране, треба да компензира негативне последице које могу настати смањењем терапеутске делатности у трупним ветеринарским установама због убрзане евакуације у дубље ешелониране ветеринарске установе, а са друге стране да их растеређује ради омогућавања њиховог брзог маневра.

За правилно спровођење евако-службе пука, дивизије, корпуса и армије потребно је да се претходно добро организује служба везе између претпостављених и потчињених, пошто се без ње не може замислити успешно спровођење евакуације нарочито у условима извођења маневарске одбране. Поред тога, у трупним ветеринарским установама по правилу не би требало чекати на формирање партија рањених и болесних коња за евакуацију, већ користити

све могућности за њихово сукцесивно евакуисање. Приликом предислоцирања ветеринарских установа уназад не би требало вршити посебну евакуацију оних коња којима је евакуација индицирана, већ их водити собом и тек по доласку у ново место развијања спровести њихову даљу евакуацију.

Снабдевање ветеринарским материјалом у маневарској одбрани треба начелно вршити на тај начин што би се потребан материјал остављао на предвиђено ново место ветеринарске установе, тј. иза следећег одбранбеног положаја или линије. Међутим, снабдевање оних јединица које су предвиђене за борбу у непријатељској позadini, или за извршење противнапада — ако нису биле снабдевене одговарајућом количином материјала у припремном периоду — треба вршити и у току борбе.

Снабдевање трупних ветеринарских установа ветеринарским материјалом не претставља неки већи проблем, пошто оне у току борбе неће вршити веће терапеутске захвате.

ВОЈНА БИБЛИОТЕКА — СЕРИЈА КЛАСИКА

Шлифен: **КАНА**

Изашла је из штампе „Кана“ од Шлифена, као V књига серије класика. Књига је штампана латиницом на 310 страна, са 79 скица у посебном прилогу. Цена књизи је 400 динара.

Аутор овог дела, генералфелдмаршал фон Шлифен, дугогодишњи начелник немачког Главног генералштаба пре Првог светског рата, обрадио је битку за окружење и уништење типа Кане на основу критичке анализе низа примера из Наполеонових и Молткеових ратова. Ова студија, која је корисно служила не само немачким генералима, већ и многим осталим војсковођама за планирање и извођење операција за окружење и уништење непријатеља, и данас је значајна и актуелна.